

Vragen en antwoorden over de Jaarstukken van de gemeente Haarlem 2016

**Bijlage bij het onderzoeksrapport van de
rekenkamercommissie**

Hoofdstuk 1 Algemeen

1. Blz. 22

Paragraaf 1.3.5 Ontwikkelingen sociaal domein

Hier volgt een uitgebreide toelichting op de wederom forse onderschijding. Hiervoor worden tal van verklaringen gegeven.

Zijn er ook gegevens, of kunnen die worden gegenereerd, over de ontwikkeling van het bereik van de doelgroep van de verschillende regelingen over de jaren 2014-2015-2016?

Antwoord

In de diverse tabellen (pagina 26-32) wordt zichtbaar gemaakt welke aantallen cliënten van welke voorzieningen gebruik maken, voor zover de gemeente over die gegevens beschikt.

2. Blz. 23/24

Tabel ontwikkeling integratie uitkering.

Kunnen voor een goede beoordeling de gegevens over 2016 en het totaal van voorgenomen bestedingen in dezelfde tabel worden gegeven?

Antwoord

In de Begroting 2016 is onderstaande tabel met inkomsten en voorgenomen bestedingen opgenomen. Per saldo werd een tekort van € 1,768 miljoen verwacht

INKOMSTEN SOCIAAL DOMEIN		Begroting 2016
Integratie uitkering:		
	Wmo 2015	17.600
	Beschermd Wonen	39.500
	Jeugd	30.207
	Re-integratie en participatievoorzieningen	20.547
	Participatiewet en WSW	
Raming Eigen bijdrage		1.500
TOTAAL BATEN		109.354
VOORGENOMEN BESTEDING		Begroting 2016
	Wmo	17.944
	Beschermd Wonen	39.500
	Jeugd	29.689
	Re-integratie en participatievoorzieningen	19.100
	Participatiewet en WSW	
	Organisatiekosten	4.889
TOTAAL LASTEN		111.122
SALDO (- = nadeel)		-1.768

* De geraamde onttrekking aan de reserve sociaal domein is € 1,777 miljoen, dit wordt veroorzaakt door afrondingsverschillen.

* stand inkomsten = Meicirculaire 2015.

* In de opstelling van de begroting 2016 zijn de inkomsten en uitgaven voor de 'oude' Wmo (Wmo HO) niet meegenomen.

In de tabel hieronder zijn de mutaties in de Integratie-Uitkering Sociaal Domein in 2016

opgenomen

Wmo HO		Begroting 2016
Integratie Uitkering (stand december 2015)		9.959.000
meicirculaire 2016		146.000
septembercirculaire 2016		-111000
decembercirculaire 2016		0
Saldo mutaties (- = nadeel)		35.000
Wmo dagbesteding en begeleiding		Begroting 2016
Integratie Uitkering (stand december 2015)		17.465.000
meicirculaire 2016		170.000
septembercirculaire 2016		-17000
decembercirculaire 2016		0
Saldo mutaties (- = nadeel)		170.000
Jeugd		Begroting 2016
Integratie Uitkering (stand december 2015)		30.156.000
meicirculaire 2016		609.000
septembercirculaire 2016		37.000
decembercirculaire 2016		0
Saldo mutaties (- = nadeel)		646.000
Beschermde wonen		Begroting 2016
Integratie Uitkering (stand december 2015)		36.390.000
meicirculaire 2016		597.000
septembercirculaire 2016		0
decembercirculaire 2016		0
Saldo mutaties (- = nadeel)		597.000
Reintegratie en WSW		Begroting 2016
Integratie Uitkering (stand december 2015) re-integratie		4.578.000
meicirculaire 2016		0
septembercirculaire 2016		0
decembercirculaire 2016		0
Integratie Uitkering (stand december 2015) WSW		15.984.000
meicirculaire 2016		634.000
septembercirculaire 2016		-4000
decembercirculaire 2016		0
Saldo mutaties (- = nadeel)		630.000
Totaal (- = nadeel)		2.078.000

3. Blz. 24

De laatste regel van de tabel lijken te duiden op structurele uitputting van de reserve sociaal domein.

a) Ligt er meerjarenbeleid ten grondslag aan de 5 jaren uitputting van de reserve sociaal domein?

b) Indien sprake is van ongewenst in te teren op de reserve, welke maatregelen worden voorzien om dat te voorkomen/beperken?

Antwoord

Het uitgangspunt is 'rijksbudget = werkbudget'. Bij ongewijzigd beleid heeft een daling van de inkomsten (zoals zichtbaar wordt in de tabel op pagina 24) dus direct een negatieve invloed op

de geraamde financiële uitkomst. Om het meerjarenbeeld in financiële zin sluitend te houden, betekent dit een extra onttrekking aan de reserve.

Het meerjarenbeleid is er echter op gericht tot een sluitende meerjarenraming te komen. Dat betekent dat de uitgaven moeten meebewegen met de (dalende) inkomsten. De inzet van de transformatie en kanteling heeft tot doel de uitgaven aan 'dure zorg' te laten dalen ten gunste van uitgaven voor de basisvoorzieningen. Waar nodig wordt daarvoor een extra versnelling gepleegd, in de Kadernota 2017 wordt daarvoor een aantal voorstellen gedaan.

Op grond van de financiële uitkomsten 2016 is een nieuwe doorrekening van de meerjarenraming gemaakt (inkomsten en uitgaven), daaruit komt een naar voren dat de meerjarenraming op termijn sluit (zie ook pagina 36 van de Jaarrekening). In de Kadernota 2017 wordt nader ingegaan op het financiële meerjarenbeeld. Elke doorrekening is overigens gebaseerd op de huidige beschikbare informatie; daar treden met grote waarschijnlijkheid nog de nodige veranderingen (in het voordeel en nadeel van de gemeente Haarlem) in op; iedere doorrekening is daarmee zeker niet het definitieve beeld. De verwachting is wel dat de toenemende informatie en inzichten het beter mogelijk maakt de ramingen aan te scherpen.

4. Blz. 35

Wat zijn de versnellers 2017 die ten laste van de reserve sociaal domein worden gebracht?

Antwoord

In de Decemberrapportage 2016 (pagina 4-6) zijn voor de volgende onderwerpen extra middelen (versnellers) beschikbaar gesteld (€ 2.000.000 ten laste van de reserve sociaal domein):

- versterken innovatiemaatregelen (€ 900.000),
- slim investeren participatiewet en schulddienstverlening (€ 800.000),
- minimabeleid (€ 250.000) en
- maatschappelijk opvang Skaeve Huse (€ 50.000)

5. Blz. 42

Jaarschijf 2016

Er wordt in de tabel als referentiepunt het IP 2016 genomen dat, zoals eerder op de bladzijde vermeld, in november 2016 pas is vastgesteld.

Waarom zijn voor een volledige vergelijking niet ook de gegevens over geplande investeringen zoals vermeld in de begroting opgenomen?

Antwoord:

Bij het vaststelling van de Begroting 2016 is nog niet in beeld welke investering doorschuiven uit 2015. Bij de Kadernota wordt deze doorschuif en de actualisatie van het Investeringsplan vastgesteld.

Het Investeringsplan is het laatst vastgestelde kader, voor de rapportage wordt deze dan ook als uitgangspunt genomen. Het is mogelijk om ook het bedrag van de begroting te vermelden, maar door de veelheid aan mutaties, als gevolg van de actualisatie (doorschuiven en herprogrammeren), lijkt ons dit niet meer inzicht te geven. Bij de begroting 2016 werd uitgegaan van een investeringsvolume van € 37 miljoen, als gevolg van de onderrealisatie 2015 en de herprogrammering kwam het bijgestelde volume op € 46 miljoen.

Programma 1 Maatschappelijke participatie

6. Blz. 62

Effectindicator VSV. Dat cijfer is, als het goed is, sinds medio februari bekend.

Kan dat cijfer worden verstrekt?

Antwoord:

De voorlopige vsv cijfers over het schooljaar 2015-2016 zijn recent bekend geworden:

De regio heeft over die periode totaal 577 nieuwe voortijdig schoolverlaters, waarvan voor Haarlem 233.

7. Blz. 63

Prestatie-indicator.

Hoeveel van de 80 extra stageplekken waren er voor Haarlemse jongeren?

Antwoord:

In de regio zijn 80 plaatsingen gerealiseerd door jobcoaches op de stageplekken/BBL plekken, waarvan 23 voor Haarlemse jongeren.

8. Blz. 65

Kraijcek Playgrounds/Cruyff Court en gymzalen 450 jongeren per week.

a) In hoeveel weken werden deze sportactiviteiten georganiseerd?

b) Hoeveel unieke deelnemers betreft dit (ongeveer)?

c) Zitten de ook genoemde 10.000 leerlingen al in deze cijfers?

Antwoord:

a) Het sportbuurtwerk (Sport in de Wijk) kent een structurele programmering van 40 weken per jaar.

b) Er namen 335 jongeren deel aan deze sportactiviteiten, dat is circa 75% van het totale aantal deelnemers.

c) De 10.000 leerlingen (som van alle deelnemers, geen unieke deelnemers) die aan de 31 schoolsporttoernooien hebben deelgenomen is een losstaand cijfer t.o.v. de deelname aan Sport in de Wijk. Wij gaan er van uit dat in de unieke deelname een zekere overlap zit, omdat Sport in de Wijk in de diverse stadsdelen dezelfde doelgroep kent.

9. Blz. 66

Prestatie-indicator c) en tekst daarboven onder c) Faciliteren van (top)sportevenementen

Welke drie van de genoemde evenementen werden door de gemeente gefaciliteerd?

Antwoord:

De volgende sportevenementen werden door de gemeente ondersteund: de Halve van Haarlem, de City Swim en de Honkbalweek.

Programma 2 Ondersteuning en zorg

-

Programma 3 Werk en inkomen

10. Blz. 102

Effectindicator

Wat is het slagingspercentage van de gestarte schuldbemiddelingstrajecten in de genoemde jaren?

Antwoord

De duur van een schuldbemiddelingstraject is maximaal 36 maanden. Deze periode wordt door vrijwel alle klanten schulddienstverlening volledig benut. De slagingspercentages van de gestarte schuldbemiddelingstrajecten van de jaren 2014, 2015 en 2016 zijn daarom pas na afloop van het jaar 2017 respectievelijk 2018 en 2019 te geven.

Om toch een indruk te kunnen geven treft u hierbij het slagingspercentage van de gestarte schuldbemiddelingstrajecten uit het jaar 2013 aan.

Aantal gestarte trajecten	Aantal geslaagde trajecten	Slagingspercentage 2013
119	101	84%

11. Blz. 104

Effect en prestatie

Op welke wijze heeft de cursus 'Grip op geld' bijgedragen aan het bereik van de preventieve voorlichtingsbijeenkomsten?

Antwoord

Dat is niet bekend. Het zijn verschillende producten. De cursus 'Grip op geld' is een driedaagse cursus waaraan klanten schulddienstverlening deelnemen. Tijdens de cursus wordt aandacht besteed aan budgetteren, begroten en omgaan met geld in algemene zin. Tevens worden klanten op de hoogte gebracht van de minimaregelingen. De preventieve voorlichtingsbijeenkomsten hebben een andere insteek namelijk het voorkomen van schulden. De bijeenkomsten worden gegeven op lagere scholen, scholen voor voortgezet onderwijs, in de bibliotheek en in buurthuizen. Een belangrijke doelgroep zijn jongeren.

Programma 4 Duurzame stedelijke vernieuwing

12. Blz. 119

De raad wil graag de gemiddelde wachttijd voor sociale huurwoning in Haarlem weten over de genoemde jaren.

Kunnen die cijfers worden verstrekt?

Antwoord

In de tabellen hieronder het verloop de inschrijftijd en zoektijd (tijd waarin woningzoekenden actief naar een woning zoeken voordat woning wordt geaccepteerd) voor de regio Zuid-

	Inschrijftijd aanbodmodel				
Gemeente woning	2012	2013	2014	2015	2016
Bloemendaal	4,4	7,1	6,4	6,7	7,5
Haarlem	5,5	5,7	5,9	6,5	7,2
Haarlemmerliede en Spaarnwoude	5,0	3,7	6,1	5,0	3,8
Heemstede	6,3	5,7	7,3	8,0	6,7
Zandvoort	4,9	5,2	5,1	5,7	6,0
Totaal	5,3	5,6	5,9	6,4	6,9

	Zoektijd aanbodmodel				
Gemeente woning	2012	2013	2014	2015	2016
Bloemendaal	2,5	4,4	4,2	3,1	5,0
Haarlem	3,3	3,7	3,9	4,4	4,7
Haarlemmerliede en Spaarnwoude	2,8	3,2	4,2	3,7	1,2
Heemstede	3,1	3,6	4,5	4,7	4,7
Zandvoort	2,9	3,8	3,5	3,8	3,8
Totaal	3,1	3,7	3,9	4,2	4,6

13. Blz. 127

Wat is de verklaring voor het lage aantal toekenningen CSF?

Antwoord:

De verklaring voor het lage aantal toekenningen is dat er in 2016 minder aanvragen bij het Cultuurstimuleringsfonds zijn ingediend dan het jaar ervoor. Het aantal aanvragen wisselt jaarlijks en er is geen specifieke verklaring voor het lagere aantal in 2016.

De verwachting is dat het aantal aanvragen over 2017 zal aantrekken; in de eerste van de drie aanvraagronde werden al 39 aanvragen ingediend, waarvan 25 (deels) zijn gehonoreerd. Deze aantallen geven een prognose voor 2017 die overeenkomt met de aantallen in 2015.

Programma 5 Beheer en Onderhoud - verdieping

14. Blz. 132

Programma 5. Openbare ruimte

De gestelde prestaties zijn in brede zijn weinig tot niet behaald voor dit programmaonderdeel.

Wel zijn de lasten toegenomen.

Graag ontvangen wij een uitleg.

Antwoord

Van de 21 in dit programma benoemde prestaties zijn er 14 geheel of grotendeels behaald. Drie prestaties zijn deels behaald, vier prestaties zijn niet behaald. In totaal is twee derde van de benoemde prestaties dus geheel of grotendeels uitgevoerd.

De toename van lasten tussen de primaire en bijgestelde begroting is met name het gevolg van het ophogen van de begroting voor groot onderhoud. Daaraan is in 2016 na goedkeuring van de raad meer besteed dan in voorgaande jaren en meer dan oorspronkelijk was begroot.

De toegenomen lasten ten opzichte van de bijgestelde begroting bestaan voor circa 4 miljoen uit de afboeking van Materiële Vast Activa. Het betreft de boekwaardes van een aantal onroerende zaken die zijn verkocht. tegenover deze overschrijding staat de verkoopopbrengsten die onder de baten zijn verantwoord.

15. Blz. 132

Programma 5. Openbare ruimte

Op maatregeleniveau blijft onduidelijk in welke mate bedragen wel of niet uitgegeven zijn. Is het mogelijk alsnog een uitleg te geven?

Antwoord

De programmabegroting en de jaarrekening worden op hoofdlijnen opgesteld en vastgesteld. Per beleidsveld worden totalen van baten en lasten begroot. Binnen die begrote bedragen worden maatregelen uitgevoerd, waarvan enkele maatregelen vooraf in de programmabegroting worden benoemd. Daar zijn geen (begrote) bedragen per maatregel aan gekoppeld. Uiteindelijk wordt gestuurd op (en gerapporteerd over) de totale begrotingsbedragen, dus op de totale kosten en baten van alle maatregelen.

16. Blz. 133, 5.1

Wat hebben we bereikt, 2e en 3e paragraaf

Beeld uit de jaarrapportage is dat er veel gebeurt; tegelijkertijd kan geconstateerd worden (bijvoorbeeld P.C. Boutenstraat) dat niet overal gescheiden fietspaden aangelegd zijn (zoals in het beleid is vastgesteld).

Graag ontvangen we een uitleg hoeveel knelpunten er aangepakt zijn en hoeveel er nog resteren.

Antwoord

De vraag veronderstelt dat er een (actuele) knelpuntenlijst bestaat. Dat is niet het geval. Een uitgebreider overzicht van de geleverde prestaties is te vinden in de onlangs verzonden wethoudersbrief stand van zaken fietsbeleid (zie bijlage). Aanleg van gescheiden fietspaden is vastgelegd voor gebiedsontsluitingswegen. De PC Boutenstraat is een erftoegangsweg met een busroute. Aparte fietspaden zijn voor dit type weg niet in het beleid voorgeschreven.

17. Blz. 134

De smiley bij a) is geel. Daarbij een opsomming van allerlei prestatie en geen vermelding van niet gerealiseerde prestaties.

Waarom een gele smiley?

Antwoord

Deze smiley had inderdaad groen kunnen of moeten zijn. Het onderdeel dat nog niet is gedaan, is het uitvoeringsprogramma investeringsagenda openbaar vervoer. Dit is echter een traject dat loopt tot 2020.

18. Blz. 134

Wat hebben we gedaan, punt a) onder: "Op de drukke R-netlijnen zijn de frequenties door Connexxion iets verhoogd. De Bernadottelaan en P.C. Boutenstraat zijn heringericht met meer ruimte voor openbaar vervoer en fiets".

Graag ontvangen we een toelichting hoe dat op de genoemde locaties tot uitdrukking is gekomen; de praktijk ter plaatse lijkt namelijk af te wijken van hetgeen in de programmabegroting is opgenomen.

Antwoord

In de ontwerpen van de Bernadottelaan en de P.C. Boutensstraat zijn de fietsstroken doorgetrokken en zijn de wegen tot voorrangsweg gemaakt. In de oude situatie was er sprake

van gelijkwaardige kruispunten. Dit hield in dat de bus bij iedere kruispunt voorrang moest verlenen aan verkeer van rechts.

19. Blz. 134

Tabel c, wat hebben we gedaan

Smiley niet correct, dient geel te zijn want is niet grotendeels gerealiseerd; slechts deels door VO-vaststelling (moet nog uitgevoerd worden dus).

Waarom is de smiley groen gekleurd?

Antwoord

De in de Programmabegroting benoemde prestatie is 'werken aan de fietssnelweg' waaronder ook de voorbereiding valt. Met het doorlopen van de participatie en inspraak voor het deel ten westen van de Prins Bernhardlaan is in 2016 een belangrijke stap gezet. Een lichtgroene smiley geeft aan dat de prestatie grotendeels is behaald, omdat het definitief ontwerp niet in 2016 is vastgesteld waar dat eerder wel de planning was.

20. Blz. 134

5.1 effectindicatoren, boven aan

Wat maakt dat tevredenheid van niveau van fietsvoorzieningen wederom onder het gewenste niveau is gebleven?

Antwoord

In het omnibusonderzoek wordt niet naar de reden van de (on)tevredenheid gevraagd. In 2016 is echter deelgenomen aan een landelijk onderzoek van het WOW ('wegbeheerders ontmoeten wegbeheerders'), wat wel een antwoord geeft op deze vraag. Uit dit onderzoek komt naar voren dat Haarlemmers ontevreden zijn over meerdere aspecten. Met name op doorstroming scoort Haarlem slecht (zie bijlage 'factsheet gemeenten beleavingsonderzoek fietsweggebruikers 2016'). De slechte doorstroming wordt veroorzaakt door (te) smalle fietspaden met (te) weinig passeerruimte en door het grote aantal fietsers. Dit aspect zal van invloed zijn op de veiligheids- en comfortbeleving.

21. Blz. 135

Tabel d, wat hebben we gedaan

Alleen Bolwerken is niet de gehele stad, smiley niet correct, dient geel te zijn omdat Dynamisch Verkeers Management nog niet is ingevoerd in Haarlem.

Waarom is de smiley groen gekleurd?

Antwoord

De in de Programmabegroting benoemde prestatie is niet het in 2016 in de hele stad ingevoerd hebben van DVM, maar het in werking stellen van DVM. Dit is altijd een meerjarige aanpak geweest. Met het aansluiten op de provinciale regelcentrale en het monitoren en optimaliseren van de Bolwerken-route zijn in 2016 belangrijke stappen in deze uitvoeringsfase gezet, vandaar een groene smiley.

Een verdere uitleg over de invoering van DVM is opgenomen in de bijlage 'stand van zaken DVM'. Deze is eind januari 2017 door de wethouder aan de leden van de commissie beheer gestuurd.

22. Blz. 135

Kwaliteit openbare ruimte, wat hebben we bereikt

In de tekst wordt gesteld dat het gevraagde kwaliteitsniveau voor de openbare ruimte lager geworden is en daarmee de lagere beoordeling van de openbare ruimte te verklaren is. Niet duidelijk is echter of de realisatie van dit lagere kwaliteitsniveau ook daadwerkelijk een lagere kwaliteit laat zien.

Is het mogelijk om inzicht te verschaffen in de gerealiseerde kwaliteit?

Antwoord

Het dagelijks onderhoud wordt op basis van de Domein Dienstverlening Overeenkomsten (DDO's) uitgevoerd door de daarvoor gecontracteerde partijen. Daarbij sturen zij op de in de contracten opgenomen B- en C-kwaliteit. Vervolgens wordt via schouwen gecontroleerd of de openbare ruimte ook voldoet aan dit kwaliteitsbeeld. Uit deze schouwen en de beeldkwaliteitsrapportages van de partijen die de dagelijks beheer contracten uitvoeren voor groen en wegen blijkt dat de geconstateerde beeldkwaliteit over het algemeen van B- en C-niveau is. Op locaties waar recent groot onderhoud heeft plaatsgevonden ligt de kwaliteit op een hoger niveau.

23. Blz. 135

kwaliteit openbare ruimte, wat hebben we bereikt

Voor het onderhoud van de openbare ruimte wordt veelal gebruik gemaakt van

burgerparticipatie. a)Waarom zijn deze cijfers niet meegenomen?

b) En wordt daarbij ook rekening gehouden met het aantal klachten naar aanleiding van een participatietraject (bijvoorbeeld: te veel rekening gehouden met een kleine groep participanten, of ongelukkige communicatie).

c) Waarom is de smiley donkergroen, terwijl niet alle participatietrajecten naar volle tevredenheid verlopen?

Antwoord

De teksten in de jaarrekening sluiten aan op de teksten uit de Programmabegroting 2016-2020. In de begroting is afgesproken dat de openbare ruimte op B- en C-niveau wordt onderhouden. Daar is een aantal prestaties bij benoemd: regie voeren op dagelijks onderhoud, het uitvoeren van groot onderhoud en de aanpak van zwerfafval. De jaarrekening doet verslag van deze doelstelling en de bijbehorende prestaties. Burgerparticipatie is als prestatie niet benoemd in de Programmabegroting en komt daarom ook niet terug in de Jaarrekening.

Ook de smileys sluiten aan bij de doelstellingen zoals ze in de Programmabegroting zijn benoemd. In het geval van de donkergroene smiley gaat het om het onderhouden van de openbare ruimte op B- en C-niveau. Omdat de openbare ruimte conform afspraak op B- en C-niveau is onderhouden, geeft de donkergroene smiley aan dat de doelstelling geheel is behaald. Dit is ongeacht of alle individuele projecten of participatietrajecten naar verwachting zijn verlopen. Er zullen altijd projecten anders lopen dan vooraf gedacht (soms minder goed dan verwacht, soms beter dan verwacht), de rapportage in de Jaarrekening gaat over het geheel van de openbare ruimte.

24. Blz. 136

Tabel punt b

Veel projecten zijn vertraagd, enkele sneller dan gepland.

Waarom is de smiley niet geel in plaats van licht groen?

Antwoord

De Smiley is groen omdat het realisatiepercentage van groot onderhoudswerken als totaal

financieel bijna 100% is. Er is dit jaar nauwelijks sprake van onderbesteding, er is zelfs sprake van (door de raad vooraf goedgekeurde) overbesteding ten opzichte van het oorspronkelijke begrotingsbedrag.

25. Blz. 136

Tabel punt b

In hoeverre is er inzicht in achterstallig onderhoud dat aangepakt is van bijvoorbeeld fietspaden?

Antwoord

Er is inzicht aan welke fietspaden in 2016 groot onderhoud is uitgevoerd. Dit gaat om geprogrammeerd onderhoud. Zo is er gewerkt aan de fietspaden op de Amerikaweg in Schalkwijk, de Westergracht in stadsdeel Zuid-West en een deel van het fietspad van de Prins Bernardlaan in Haarlem Oost.

26. Blz. 137

Wat hebben we bereikt?

Voor afvalbeheer is onduidelijk hoe de maatregelen een bijdrage hebben geleverd aan het behalen van de doelstelling. In de toelichting wordt met name duidelijk dat er een nieuw beleidskader gesteld is, dat projecten stopgezet zijn, maar niet wat wel heeft bijgedragen aan de positieve stijging van het afvalscheidingspercentage.

Hoe kan dit, zeker omdat de effectindicator tegelijkertijd wel onder streefwaarde blijft?

Antwoord

De streefwaarde zoals die was benoemd in de Programmabegroting 2016-2020 was nog gebaseerd op het Plan Duurzaam Afval Beheer. Deze streefwaarde is benoemd in 2015, toen we nog uitgingen van dat plan. Dat is later stopgezet en vervangen door het Strategisch Plan Afval (SPA), met andere doelstellingen. Met het nog niet uitvoeren van eerder geplande maatregelen is het logisch dat het scheidingspercentage over 2016 achterblijft bij de (verouderde) doelstelling. Er zijn in 2016 nog wel gft-containers uitgereikt, maar het scheidingspercentage is gelijk gebleven ten opzichte van 2015. In het SPA is een andere volgorde van maatregelen opgenomen, het afvalscheidingspercentage over 2016 ligt in lijn met de ambitie van dat plan.

27. Blz. 137

Wat hebben we bereikt?

Voor afvalbeheer ontbreekt de indicator kg/restafval per inwoner. De gestelde doelen zijn wel zowel het afvalscheidingspercentage als kg/restafval per inwoner.

Kan dit toegevoegd worden?

Antwoord

De indicatoren in de jaarrekening sluiten aan op die van de Programmabegroting 2016-2020. In deze begroting was de benoemde indicator nog het scheidingspercentage van huishoudelijk afval. Met ingang van de Programmabegroting 2017-2021 is de indicator de hoeveelheid restafval per inwoner. In de jaarrekening 2017 zal dan ook daarover worden gerapporteerd.

28. Blz. 137

Zwerfafval

De indicatoren geven weinig houvast over de mate waarin een prestatie geleverd is.

a) Op welke wijze is het beschikbare bedrag van € 178.500,- voor zwerfafval (€ 1,19 per inwoner)

besteed?

b) En welke doelen zijn daarmee behaald (kwaliteitsniveaus gehaald, minder zwerfafval)?

c) En in welke wijken (er zijn namelijk mogelijk anderszins aandachtsgebieden/hotspots)?

Antwoord

a) Het bedrag voor 2016 was € 185.000. Samen met wat er nog stond uit voorgaande jaren was in totaal € 203.000 beschikbaar. In 2016 is € 160.000 besteed.

De inhoudelijke verantwoording is opgenomen in de bijlage 'verantwoording zwerfafval 2016'.

b) de benoemde doelen en of die in 2016 wel of niet zijn behaald zijn opgenomen in de bijlage 'verantwoording zwerfafval 2016'

c) Er is op verschillende manieren gewerkt aan het tegengaan van zwerfafval, soms met speciale wijken of aandachtsgebieden, soms stadsbreed:

Fysieke inzet : centrum (kauwgom) en stadsbreed (efficiënt gebruik afvalbakken);

Fysieke middelen : centrum (zwerfafval kleppen) en Noord Delftwijk – Marsmanplein plaatsing big belly's;

Educatie: stadsbreed, meerdere scholen in Haarlem (zie bijlage jaarverslag NME 2016).

29. Blz. 138-139

Paragraaf Parkeren en mobiliteit (5.2)

De kadernota geeft verschillende onderwerpen aan op programma 5, welke niet terugkomen in de jaarrekening.

Is dit een bewuste keuze, of een omissie (zie plannen voor elektrisch rijden en de plannen om het laden en lossen beter te stroomlijnen)?

Antwoord

De indicatoren en prestaties in de jaarrekening sluiten aan op die van de Programmabegroting 2016-2020. Voor mobiliteit is in de programmabegroting "Meer gebruik van de fiets en het openbaar vervoer en een betere doorstroming van het autoverkeer." als doelstelling benoemd, met een aantal specifieke maatregelen. Over deze maatregelen wordt in de jaarrekening gerapporteerd.

30. Blz. 138-139

Paragraaf Parkeren en mobiliteit (5.2)

Gebiedsgerichte aanpak lijkt voor (fiets)parkeerproblemen een zinnige benadering. Deze komt niet terug in de cijfers van de jaarrapportage.

Waarom is gekozen voor de huidige algemene benadering?

Antwoord

De indicatoren en prestaties in de jaarrekening sluiten aan op die van de Programmabegroting 2016-2020. In de begroting zijn de benoemde prestaties de aanleg van extra fietsenstallingsplaatsen bij openbaar vervoerhaltes, het opstellen van uniforme regels voor stallen in de fietsenstallingen rond NS station Haarlem en het uitbreiden van de fietsenstallingscapaciteit op verschillende plekken in en rond de binnenstad. De teksten in de jaarrekening gaan daarom (alleen) over deze prestaties.

31. Blz. 139

Terugdringen parkeeroverlast in woonwijken

De tevredenheid voor parkeren is in de tekst en smiley positief weergegeven, terwijl deze onder

“wat hebben we bereikt” duidelijk wordt dat de streefwaarde niet gehaald is.

Hoe kan dit?

Antwoord

Met participatie en inspraak en uiteindelijk het door de raad vaststellen van het programma Moderniseren parkeren zijn in 2016 belangrijke stappen gezet in het terugdringen van parkeeroverlast in de woonwijken. De streefwaarde van de indicator is in 2015 geformuleerd, toen de verwachting nog was dat in 2016 de maatregelen van Moderniseren parkeren zouden worden ingevoerd. Hoewel de maatregelen nog niet zijn ingegaan, en de streefwaarde niet is behaald, blijkt uit de indicator wel een lichte daling van het percentage mensen dat overlast ervaart. Vandaar een lichtgroene smiley.

32. Blz. 142

C wat hebben we niet gedaan

Smiley niet correct, dient geel te zijn. Belangrijkste is nog niet gerealiseerd (zoals ook aangegeven in de tekst).

Waarom is de smiley groen gekleurd?

Antwoord

In de programmabegroting 2016 staat als prestatie benoemd dat capaciteit op verschillende plekken in en rond de binnenstad wordt uitgebreid. De eerste tranche aan uitbreidingen is gerealiseerd, een lichtgroene smiley voor ‘grotendeels behaald’ is daarom op zijn plaats.

33. Blz. 143

Effectindicator varende bezoekers

Sluit niet aan bij de smiley: de kwaliteit wordt niet gehaald conform de streefwaarde. De inleidende tekst spreekt van cijfers die wel de streefwaarde halen.

Welke cijfers worden gehanteerd en waarom is de smiley donkergroen?

Antwoord

De vraag ‘oordeel over de wateren in Haarlem’ is in 2016 in het onderzoek voor het eerst gesteld. In de onderzoeken van 2010 en 2013 was het totaalcijfer gebaseerd op verschillende deelvragen.

Uit het onderzoek in 2013:

Rapportcijfers		
	2010	2013
Haarlem als verblijfplaats	7,4	7,6
Vaarwegen rond Haarlem	7,4	7,6
Veiligheid op de wateren rond Haarlem	7,2	7,3
Bediening bruggen en sluizen	6,9	7,2
Wacht-, aanleg-, en overnachtingsplaatsen	6,6	6,6
Totaalcijfer doorvaart Haarlem	7,0	7,4

De totaalcijfers 7,0 (2010) en 7,4 (2013) zijn opgenomen in de Jaarrekeningen van Haarlem over die jaren.

In 2016 is voor het eerst apart gevraagd naar het totaaloordeel over de vaarwegen in Haarlem. De 6,9 die men daarvoor geeft is niet één op één te vergelijken met de cijfers uit de vorige rapportages.

Uit het onderzoek van 2016 (zie bijlage ‘rapportage pleziervaart 2016’) blijkt dat men veel

onderdelen even hoog waardeert als in 2013, en op veel punten verbetering ziet: “Bijna driekwart van de schippers die in Haarlem aanlegden, was langer dan twee jaar geleden ook al eens in de Spaarnestad. Van deze groep zag bijna de helft (48%) de situatie voor pleziervaarders verbeteren, terwijl een veel kleinere groep van 9% het tegenovergestelde waarnam. Vooral de uitbreiding van het aantal aanleg- en ligplaatsen en de verbeterde voorzieningen als douches, toiletten en Stroomvoorzieningen zorgen dat Haarlem er volgens relatief veel schippers beter voor staat dan een aantal jaar geleden.” Uit het onderzoek blijkt dus dat de waardering van varende bezoekers voor het merendeel gelijk is gebleven of zelfs is gestegen, vandaar de groene smiley.

34. Blz. 143

Effectindicator varende bezoekers

De verantwoording over de cijfers varende bezoekers vindt plaats over het afgelopen jaar. De beoordeling van kwaliteit is een driejaarlijkse meting. Dit maakt het lastig om het totaal aan maatregelen te beoordelen over de laatste drie jaar, terwijl de daling van kwaliteit wel vraagt om een nadere uitwerking.

Op welke manier zou dit anders kunnen?

Antwoord

Het, statistisch verantwoord, bevragen van varende bezoekers in Haarlem is arbeidsintensief en daarmee kostbaar. Aangezien het benoemen, voorbereiden en uitvoeren van extra of betere voorzieningen voor varende bezoekers ook tijd kost, is dit vaak niet binnen één jaar te realiseren. Het zou daarom niet veel toevoegen om het onderzoek jaarlijks uit te voeren. De Havendienst vangt wel de signalen op van de varende bezoekers in de stad. Daar waar nodig worden, binnen de beschikbare middelen, maatregelen genomen om de kwaliteit en daarmee de waardering van de bezoekers te verbeteren.

35. De effectindicator toon een verslechtering de indicator is donkergroen. Het cijfer 7,5 wordt gepresenteerd zonder bronvermelding en zonder vergelijking in de tijd of met andere gemeenten.

Hoe verhouden deze cijfers zich tot elkaar?

Antwoord

Het cijfer 7,5 is de waardering van varende bezoekers voor Haarlem als verblijfplaats. De bron is de derde meting pleziervaart op het Spaarne, Gemeente Haarlem, afdeling Data Informatie en –Analyse, oktober 2016 (zie bijlage ‘rapportage pleziervaart 2016’).

Het cijfer 7,5 is vergelijkbaar met de cijfers van de voorgaande jaren (7,4 in 2010 en 7,6 in 2013).

36. Blz. 144

Wat is bereikt

Smiley zou heel dienen te zijn want 1000 leerlingen is slechts een minimaal aantal van totale populatie. In welke mate wordt bij de duurzaamheidseductie gebruik gemaakt van de zwerfafvalvergoeding? En waarom wordt deze niet in samenhang gepresenteerd met de zwerfafvalvergoeding onder 5.1?

Antwoord

De teksten in de jaarrekening sluiten aan op de teksten uit de Programmabegroting 2016-2020. In de Programmabegroting is als ‘wat willen we bereiken’ benoemd:

“Leerlingen van basis- en voortgezet onderwijs via lessen en projecten bewust maken van de

klimaat- en duurzaamheidsproblematiek. Indirect worden via deze doelgroep ook de ouders en leerkrachten betrokken bij het thema klimaat en duurzaamheid.”

De tekst in de jaarrekening geeft aan dat 95% van de Haarlemse basisscholen hier gebruik van maakt waardoor vrijwel alle basisschoolleerlingen op de één of andere manier kennis hebben kunnen nemen van de onderwerpen natuur, milieu en duurzaamheid. Specifiek voor zwerfafvallessen, wat (maar) een onderdeel is van het totaal van het aanbod van natuur- en milieu educatie, geldt dat ruim 1.000 leerlingen deze hebben gevolgd.

Een groene smiley die aangeeft dat de prestatie grotendeels is behaald, is een goede weergave van deze situatie. De doelstelling gaat immers over milieu- en duurzaamheidseducatie in bredere zin.

NME verzorgt natuur-, milieu- en duurzaamheidseducatie over de volle breedte van deze onderwerpen. Educatie over zwerfafvaleducatie is een onderdeel van duurzaamheidseducatie. Voor zover de duurzaamheidseducatie betrekking heeft op zwerfafval wordt gebruik gemaakt van de zwerfafvalvergoeding.

Deze prestatie is in de jaarrekening benoemd onder beleidsveld 5.3, omdat die ook in de Programmabegroting onder beleidsveld 5.3 is benoemd: “a. De gemeente verzorgt, met gelden die beschikbaar zijn gesteld door Stichting Afvalfonds Verpakkingen, extra educatie op Haarlemse scholen om de hoeveelheid zwerfafval terug te dringen.”

37. Blz. 145

Opvang zwerfdieren

De opvang van zwerfdieren heeft een donkergroene smiley.

a) Hoe kan dit, zonder dat er cijfers beschikbaar zijn?

b) Welke beoordeling wordt gehanteerd?

Antwoord

a) De teksten in de jaarrekening sluiten aan op de teksten uit de Programmabegroting 2016-2020. In de Programmabegroting is als ‘wat willen we bereiken’ benoemd ‘Opvang van zwerfdieren volgens het door de landelijke dierenbescherming vastgestelde ‘Basisarrangement Dierennoodhulp’’. Dit is ook in 2016 gebeurd via de Dierenbescherming, vandaar een donkergroene smiley. In de Haarlemse doelstelling is niet een bepaald aantal op te vangen dieren benoemd.

b) Omdat De dierenbescherming altijd pas in de zomer het jaarverslag en de cijfers gereed heeft, gebruiken we als toetsing de cijfers die beschikbaar zijn uit de jaarrekening van het voorafgaande jaar en de tussentijdse waarneming van dierenartsen die de opvang bezoeken. De uiteindelijke beoordeling van de kwaliteit gebeurt door middel van de criteria die zijn verwoord in het landelijk vastgestelde protocol ‘Basisarrangement Dierennoodhulp’. Het transport en de inrichting van de dierenopvang dienen te voldoen aan de kwaliteitseisen uit dat protocol. Dit wordt zeer regelmatig gecontroleerd door de dierenartsen die de zwerfdierenopvang (i.c. het dierenasiel) bezoeken.

In verband met de verdieping in het onderzoek m.b.t. programma 5 ook een aantal vragen over de Berap.

38. Berap, blz. 21,

5.2: terugdringen van parkeeroverlast in woonwijken loopt achter.

Welke redenen zijn hieraan debet en welke maatregelen zijn getroffen om geformuleerde

doelstellingen te behalen (en waarom is deze niet in de jaarrekening opgenomen)?

Antwoord

De Programmabegroting 2016-2020, is in 2015 opgesteld. Op dat moment was de verwachting nog dat in 2016 de maatregelen van Moderniseren parkeren zouden worden ingevoerd. In de loop van 2016 bleek dat de participatie, inspraak en besluitvorming van het programma Moderniseren parkeren langer duurden. Er zijn om deze reden in 2016 geen maatregelen genomen om de doelstelling te behalen, anders dan reguliere handhaving.

39. Berap, blz. 21

5.2, 3a: aanleggen extra fietsparkeervakken bij OV haltes is behaald.

Geldt dit enkel voor benoemde OV haltes of is dit stadsbreed?

Antwoord

Dit geldt uitsluitend voor de benoemde OV-haltes. Het toevoegen van stallingsvoorzieningen wordt in de regel meegenomen met de verbeteringsmaatregelen voor de halte toegankelijkheid en worden grotendeels bekostigd door de provincie.

40. Berap, blz. 61

Grote projecten veelal vertraagd en/of issues met 'tijd, kwaliteit, middelen'.

Welke mitigerende maatregelen zijn genomen om hier meer grip op te krijgen?

Antwoord

Het is normaal dat er projecten zijn die minder voortvarend lopen dan gepland. Zo zijn er ook altijd projecten die wel op planning lopen of sneller dan gepland. Omdat vooraf bekend is dat niet ieder project volgens planning verloopt, houden we daar rekening mee door meer werken te plannen dan dat er beschikbare middelen zijn. Tijdens het jaar sturen we waar nodig bij om binnen de toegestane begroting te blijven. Om te zorgen dat steeds minder vaak voorkomt dat projecten vertragen, wordt ingezet op betere regievoering vanuit de gemeente en zorgen dat de uitvoerende partijen de Haarlemse praktijk beter kennen. Met voortgangsoverleggen en waar nodig extra inzet vanuit de gemeente en/of de uitvoerende partijen wordt tijdens processen bijgestuurd. Door het afsluiten van raamcontracten bindt Haarlem een aantal vaste partijen aan zich. Doordat deze partijen kennis opbouwen van de stad en haar bewoners, ondernemers en politiek, zullen zij beter in staat zijn om projecten in goede banen te leiden.

Programma 6 Burger, bestuur en veiligheid

-

Programma 7 Algemene dekkingsmiddelen

41. Blz. 173

Onder 'niet bereikt' de melding dat Haarlem gemiddeld hoge woonlasten kende (hoger dan gemiddeld in Nederland). Ook wordt hier achterstallig onderhoud uit programma 5 genoemd. Klopt het dat hiervoor in dit programma geen doelstellingen waren geformuleerd (en die dus ook niet 'niet bereikt' kunnen worden)?

Antwoord

Het programma algemene dekkingsmiddelen is een ander soort programma dan de beleidsinhoudelijke programma's. Hier worden vooral de belangrijkste inkomstenposten verantwoord. Het "programma" is daarom niet verder uitgewerkt in doelen en indicatoren.

Programma 7 heeft echter wel een sterke relatie een van de vier pijlers uit het coalitieprogramma, een financieel gezonde stad. Voor een financieel gezonde stad zijn de parameters van de financiële positie van belang, zoals uitgewerkt in paragraaf 3.1.4. Hierin zijn de criteria belastingcapaciteit en één van de beheerdomeinen onderhoud nog rood. Vanwege de beleidsdoelstelling het financieel gezond houden van de stad wordt er op gewezen dat deze onderdelen nog niet gerealiseerd zijn (zoals omschreven op pagina 179, onderdeel C, onderhoudssituatie en belastingplicht).

Deel 3 Paragrafen

3.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

42. Blz.179 e.v.

Welke incidentele ontwikkelingen zijn van invloed geweest op daling van de schuld en de versterking van het weerstandsvermogen en wat was daarvan de omvang?

Antwoord

De redenen voor de daling van de schuld (en daarmee een versterking van het weerstandsvermogen) zijn aangegeven op bladzijde 205 van de Financieringsparagraaf.

Incidentele ontwikkelingen die van invloed zijn geweest op de schuldpositie zijn onder andere de verkoop van vastgoed en het achterblijven van investeringen.

Het is het niet exact aan te geven welke oorzaken geclassificeerd kunnen worden als incidenteel en/of structureel. De Kadernota 2017 zal hier een beter zicht op geven.

43. Blz. 180

Is door de nieuwe regelgeving binnen het BBV, waardoor de schuldquote naar beneden gaat, de normering voor de netto schuldquote niet aangepast?

De kleur groen is ultimo 2016 toch alleen het gevolg van het BBV?

Antwoord

Door de nieuwe regelgeving binnen het BBV voor 2017 gaat de schuldquote niet naar beneden, maar juist omhoog. De systematiek van de interne doorbelasting wijzigt waardoor zowel de baten als lasten met een gelijk bedrag afnemen. Dit heeft geen effect op de omvang van de schuldenlast, maar wel op de netto schuldquote (omdat in bij de berekening van de quote gedeeld wordt door het totaal aan baten). De normering voor de netto schuldquote wordt hierop niet aangepast. Wel zal als gevolg van de BBV-wijziging de landelijke vergelijkbaarheid van de netto-schuldquote toeneemt. De kleur groen ultimo 2016 is niet het gevolg van de BBV, het gevolg van de BBV is dat de schuldquote in 2017 stijgt wanneer alles (buiten de baten en lasten) ceteris paribus is.

44. Blz. 181

Solvabiliteitsratio

Gaarne de onderbouwing van de provincie bij de kleur rood.

Antwoord

De provincie houdt voor het beoordelen van de solvabiliteit de volgende categorieën aan:

Categorie A (minst risicovol), de solvabiliteitsratio is hoger dan 50%; Categorie B, solvabiliteitsratio van 20% tot en met 50%; Categorie C (meest risicovol), solvabiliteitsratio is lager dan 20%. Onderbouwingen voor de indeling van deze categorieën ontbreken. Haarlem valt

met een solvabiliteitsratio van 15% in de categorie C en is daarom gemarkeerd met de rode kleur.

45. Blz. 181

Grondexploitaties

Haarlem scoort 1%; zijn er percentages beschikbaar van gemeenten met een vergelijkbare omvang?

Antwoord

De gemeente Haarlem heeft (op dit moment) geen zicht op de dekking van grondexploitaties voor gemeenten met een vergelijkbare omvang voor 2016. Wel kan er inzicht gegeven worden in het kengetal met betrekking tot grondexploitaties zoals vergelijkbare gemeenten deze hebben opgegeven in de Jaarrekening 2015 en Programmabegroting 2017.

Gemeente	Inwoners	JR 2015	PB 2017
Enschede	159.000	9%	8%
Zoetermeer	124.000	11,6%	12,7%
Leiden	123.000	3%	0,8%
Haarlemmermeer	145.000	21,2%	25%
Zaanstad	153.000	1,7%	2,7%

46. Blz. 182

Belastingcapaciteit wordt door zowel college als Provincie rood gemarkeerd.

a) Wat is in miljoenen euro's het verschil tussen het genoemde kengetal van 112% en de 105% die de gemeente hanteert bij ondergrens van de categorie rood?

b) Welke percentages hanteert de provincie bij de categorieën groen en geel?

c) Wat wordt gedaan om deze slechte score te verbeteren?

Antwoord

a) De woonlasten in Haarlem bedroegen in 2016 € 762 per meerpersoonshuishouden. Dit correspondeert met een woonlastenniveau van 112% t.o.v. het gemiddelde. Dit woonlastenniveau genereert een opbrengst aan OZB-woningen, afval- en rioolheffing van afgerond € 53 miljoen.

Bij een woonlastenniveau van 105% t.o.v. het gemiddelde zou de opbrengst verminderd dienen te worden met $\text{€ } 53 \text{ miljoen} \times \frac{105}{112} = \text{€ } 49,5 \text{ miljoen}$ afgerond. Het verschil is dus € 3,5 miljoen.

b) De provincie hanteert drie categorieën bij het beoordelen van de belastingcapaciteit: Categorie A (groen) bij een belastingcapaciteit lager dan 95%; Categorie B (geel) bij een capaciteit van 95% tot 105%; Categorie C (rood) bij een belastingcapaciteit van boven de 105%.

c) Deze score is het resultaat van bestuurlijke afweging en besluitvorming. De vraag met betrekking tot het verder verlagen van de woonlasten kan niet ambtelijk worden beantwoord.

47. Blz. 186

De weerstandscapaciteit

Gaarne ontvangt de RKC gespecificeerd inzicht in de 'Overige 38 geïdentificeerde risico's'.
Daarna kan de RKC ter zake nog vragen stellen.

Antwoord

Zie bijlage.

3.2 Lokale heffingen

48. Blz. 189

Afhandeling bezwaarschriften

Er zijn 3.634 bezwaarschriften ingediend. Hoe verhoudt dit aantal zich met vergelijkbare gemeenten?

Antwoord

Op dit moment zijn er geen landelijk vergelijkbare cijfers beschikbaar over het jaar 2016.
Wel zijn er cijfers beschikbaar van de Benchmark 2015. De gemeente Haarlem wordt hierin vergeleken met andere gemeenten en samenwerkingsverbanden zoals Cocensus.

Over het belastingjaar 2016 zijn in totaal 3.634 bezwaarschriften ontvangen. Deze zijn onder te verdelen in 682 WOZ-bezwaren (555 woningen en 127 niet-woningen), 1405 parkeerbezwaren en 1547 bezwaren overige heffingen.

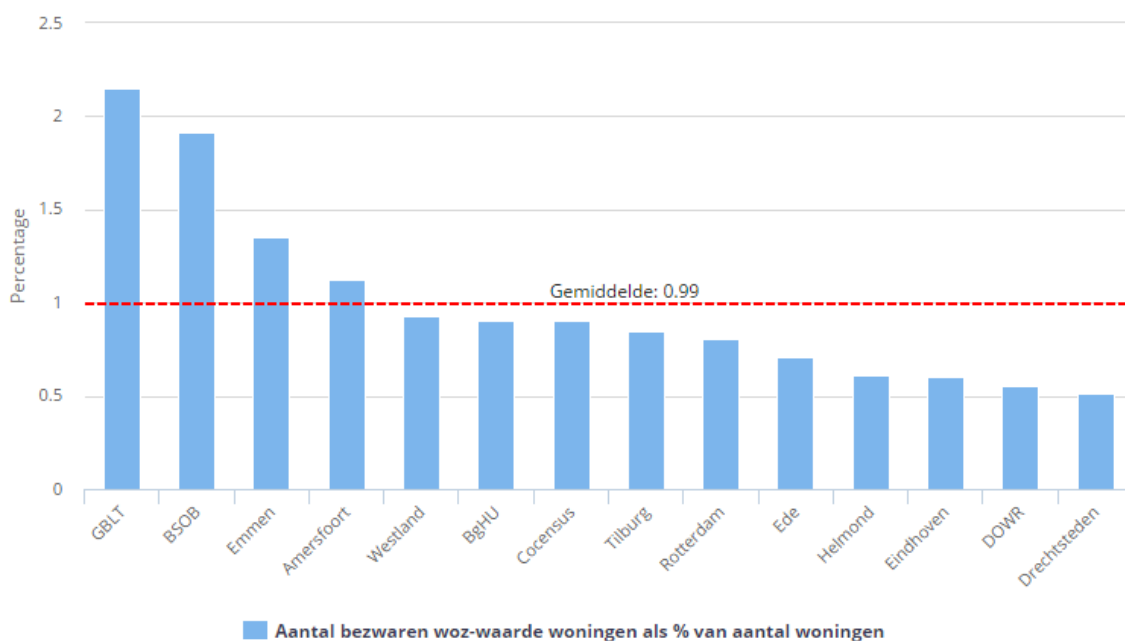
Voor de vergelijking met andere gemeenten of organisaties voor zover ze mee doen aan de landelijke benchmark worden de volgende vergelijkingen getrokken:

- Aantal WOZ bezwaren woningen als percentage van het aantal woningen
- Aantal WOZ bezwaren niet-woningen als percentage van het aantal niet-woningen
- Aantal overige bezwaren als percentage van het aantal aanslagen

a)WOZ-bezwaren woningen:

Voor het aantal bezwaren woningen geldt, dat er in 2016 555 bezwaren zijn ontvangen op een totaal woningbestand van 77.948. Dat is gelijk aan 0,71%. Uit onderstaande grafiek blijkt dat Haarlem relatief gunstig scoort ten opzichte van andere deelnemers van de benchmark 2015. Haarlem scoort ook iets gunstiger dan de andere Cocensus-gemeenten (0,92%).

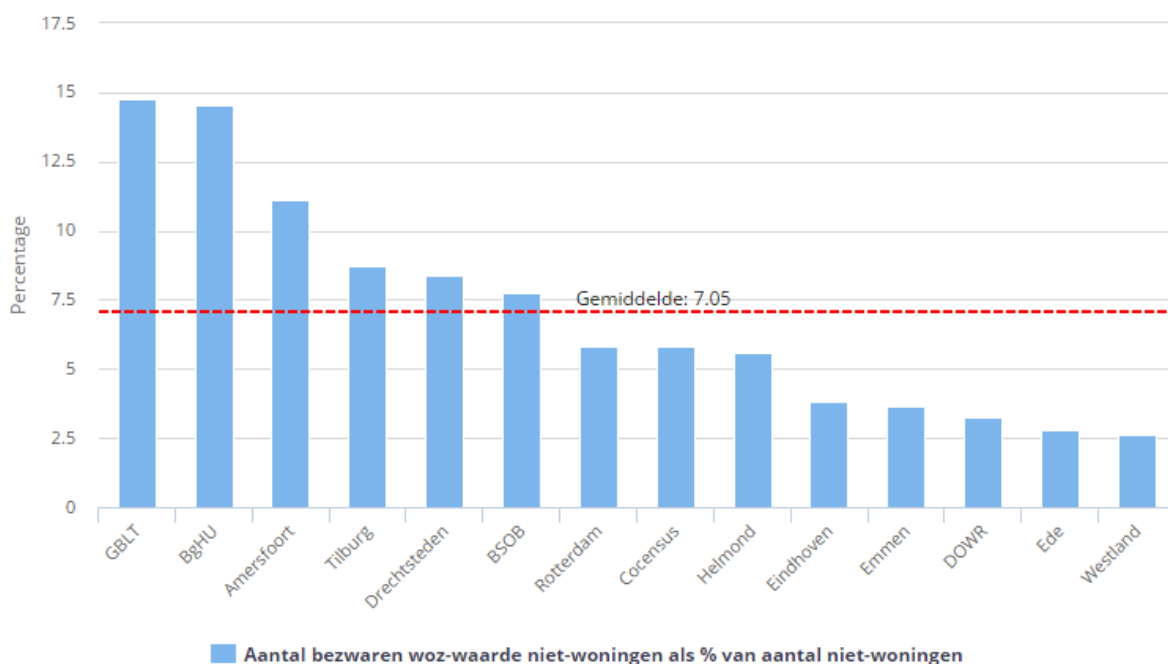
Grafiek 17: Aantal bezwaarschriften WOZ-waarde woningen als percentage van het aantal woningen

b) WOZ-bezwaren niet- woningen:

Voor de niet-woningen in Haarlem geldt dat er in 2016 127 bezwaren zijn ontvangen op een niet-woningen bestand van 6.993. Dat is gelijk aan een percentage van 1,8%. Daarmee scoort Haarlem aanzienlijk gunstiger dan het gemiddelde over de benchmark-deelnemers in 2015 (7,05%) en ook aanzienlijk lager dan het Cocensus-gemiddelde 2015 (5,8%).

Grafiek 18: Aantal bezwaarschriften WOZ-waarde niet-woningen als percentage van het aantal niet-woningen

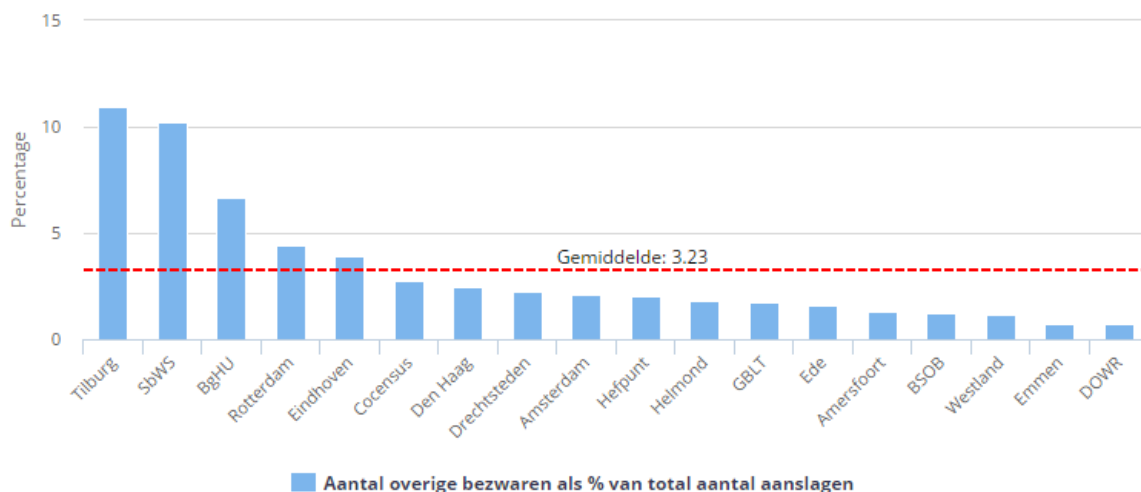

Overige bezwaren:

Het aantal overige bezwaren in de gemeente Haarlem bedraagt 2952, waarvan bijna de helft parkeerbezwaren.

In 2016 zijn er voor de gemeente Haarlem in totaal afgerond 114.700 aanslagen verstuurd. Het gemiddeld aantal overige bezwaren komt daarmee uit op 2,57%. Dit is iets gunstiger dan het benchmark gemiddelde 2015 (3,23%) en ook iets gunstiger dan het Cocensus gemiddelde van 2,8%.

Grafiek 19: Aantal overige bezwaarschriften als percentage van het totaal aantal aanslagen

49. Blz. 189

Kwijtscheldingen

Er zijn 6.510 verzoeken gedaan. Hoe verhouden verzoeken en afdoeningen zich met vergelijkbare gemeenten?

Antwoord

Over het jaar 2016 zijn er 6.510 verzoeken om kwijtschelding in de gemeente Haarlem ingediend. OP een totaal van afgerond 158.300 inwoners is dat gelijk aan 4,1%.

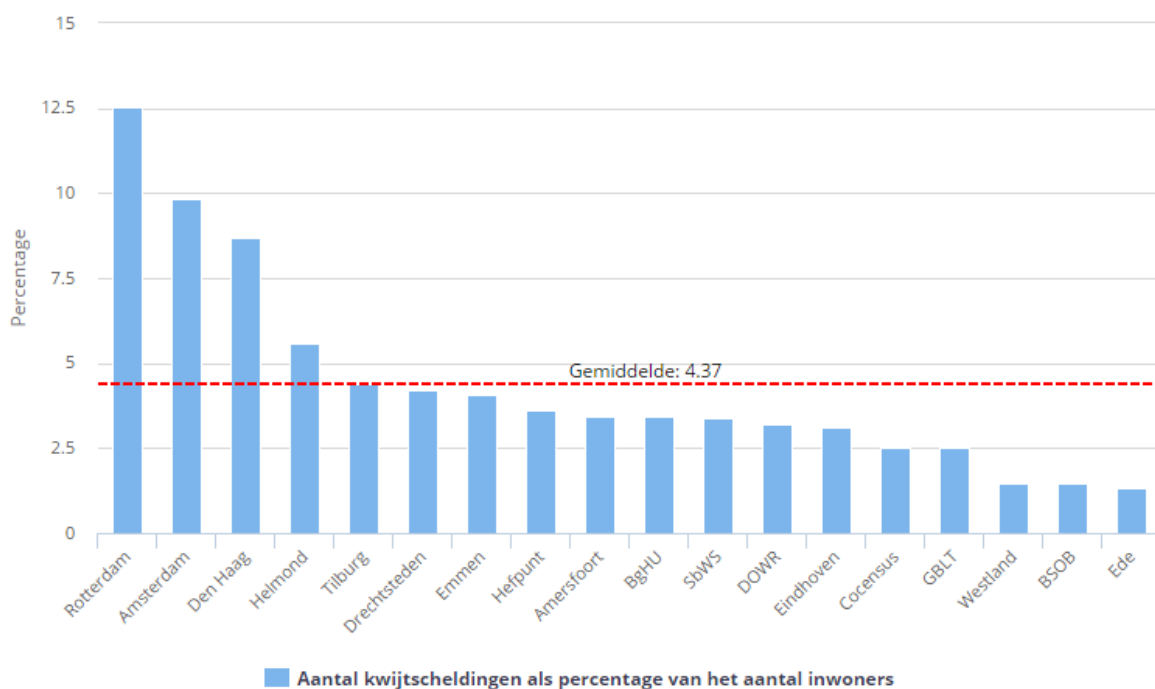
Dat is iets onder het gemiddelde van de deelnemers aan de benchmark 2015.

Het is wel aanmerkelijk hoger dan het Cocensus-gemiddelde (2,5%). Op zich is dat niet verwonderlijk gelet op de centrum-positie van de gemeente Haarlem en daardoor ook het relatief grotere bestand aan sociale woningbouw c.q. uitkeringsgerechtigden.

In de benchmark zijn geen gegevens opgenomen over de afdoening van verzoeken om

kwijtschelding

Grafiek 26: Aantal kwijtscheldingen als percentage van het aantal inwoners

50. Blz. 190

Parkeerbelasting

- Was er in 2016 sprake van uitbreiding van het betaald parkeergebied?
- Wat bedroegen de inkomsten uit kort-parkeren in 2015 en 2016?

Antwoord

- het betaald (of gereguleerd) parkeergebied is in 2016 niet uitgebreid. Er zijn alleen enkele plaatsen voor betaald parkeren gerealiseerd aan de Oosterhoutlaan.
- de inkomsten uit kort parkeren op straat in 2015 waren € 5,7 miljoen. In 2016 was dat € 6,2 miljoen.

3.3 Onderhoud kapitaalgoederen -verdieping

51. Blz. 194 en volgende

Onderhoud kapitaalgoederen

In de Jaarrekening 2015 (Blz. 148) staat:

Het geplande onderhoud (primaire begroting) was € 27,1 miljoen en hiervan is € 25,1 miljoen gerealiseerd. De onderhoudsvoorraad is hierdoor met € 2 miljoen toegenomen. De verwachting is dat binnen de termijn van vier tot vijf jaar de onderhoudsvoorraad wordt ingelopen, waardoor geen sprake is van achterstallig onderhoud.

In de jaarrekening 2016 (Blz. 196) staat:

Het jaar 2016 sluit met een onderhoudsvoorraad van € 118 miljoen, een groei van € 5,5 miljoen ten opzichte van begin 2016. Het voor het onderhoud benodigde budget is meegegroeid en er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

- Kan worden toegelicht hoe de inschatting in de Jaarrekening 2015 dat binnen de termijn van vier tot vijf jaar de onderhoudsvoorraad wordt ingelopen zich verhoudt tot de constatering in de Jaarrekening 2016 dat er geen sprake is van achterstallig onderhoud?
- Zijn de genoemde activiteiten in deze paragraaf voorbeelden of een complete opsomming?

Als het voorbeelden zijn, waar kan een compleet overzicht worden gevonden?

Antwoord

a) In de jaarrekening 2015 was de definitie van onderhoudsvoorraad en –achterstand nog gebaseerd op een financieel rekenmatige benadering, voortbordurend op de werkwijze die in 2013 was ingezet. Dit is met de Programmabegroting 2017-2021 anders aangepakt. In grote lijnen komt het er op neer dat wanneer we verwachten dat de bekende onderhoudsvoorraad is uit te voeren in de periode van een begrotingshorizon, geen sprake is van een onderhoudsachterstand. Vervolgens is besloten om deze betere onderbouwing ook te gebruiken in de jaarrekening 2016.

b) De in de jaarrekening genoemde activiteiten zijn voorbeelden. Een complete opsomming van de werken die in 2016 in uitvoering of voorbereiding waren, staat op pagina 125 van de Programmabegroting 2016-2020. Op die pagina staan hyperlinks naar de gebiedsprogramma's.
<https://gemeentebestuur.haarlem.nl/bestuurlijke-stukken/financiele-stukken/programmabegroting-2016-2020-versie-3.pdf>

52. Blz. 194

Uit de tabel blijkt dat de bijgestelde begroting aanzienlijk afwijkt van de oorspronkelijk begroting bij wegen, straten en pleinen, riolering, openbare verlichting en VR en onderhoudskosten vastgoed.

a) Graag een toelichting op de oorzaken voor deze afwijkingen.

Bij uitvoeringsplan sportaccommodaties en bij vastgoed is er sprake van aanzienlijke onderbesteding.

b) Graag een ook hier een toelichting op.

Antwoord

a) Afwijking: De afwijking op het uitvoeringsplan sportaccommodaties heeft als oorzaak dat de geplande bouw van de Duinwijkhal is uitgesteld. Het bedrag ter grootte van de onderbesteding zal daarom later worden uitgegeven.

In 2016 is na goedkeuring van de raad extra geld uitgegeven aan groot onderhoud aan de openbare ruimte. Hiermee is een inhaalslag gemaakt in werken die in 2015 vertraagd waren of niet zijn uitgevoerd. Dit is toegelicht op pagina 17 en 18 van de decemberrapportage 2017.

<https://gemeentebestuur.haarlem.nl/bestuurlijke-stukken/financiele-stukken/Decemberrapportage-2016-Raad-def-inclusief-begrotingswijziging-docx-1.pdf>.

b) Onderbesteding. De onderbesteding op het uitvoeringsplan Vastgoed heeft als oorzaak dat € 700.000 aan investeringen zijn opgeschoven naar 2017 omdat de werkzaamheden nog niet zijn gestart of nog niet zijn afgerond. Een belangrijk onderdeel hiervan is de restauratie van de gevel van het stadhuis (€ 450.000). Voor € 400.000 betreft het onderhoud gerelateerde kosten zoals advies en projectmanagement die op andere economische categorieën zijn geboekt.

53. Blz. 195

Tabel op blz. 195. Vastgoed kent achterstallig onderhoud, terwijl er geen financiële middelen voor zijn vrijgemaakt. De reden hiervoor wordt niet toegelicht.

a) Graag alsnog een toelichting.

Antwoord

De afspraak is dat jaarlijks voor € 2,5 miljoen aan opbrengsten boven boekwaarde moeten worden gerealiseerd uit de verkoop van vastgoed. Dit geld kan vervolgens worden gebruikt om achterstallig onderhoud in te lopen. Deze verkoopopbrengsten en uitgaven zijn niet begroot,

maar worden pas gerealiseerd en ingezet na daadwerkelijke verkoop van panden en gronden. De begroting wordt daar gedurende het jaar op aangepast via meldingen bij bestuursrapportages.

54. Blz. 195-196

Onderhoudsvoorraad

Voor de jaren 2017 tot en met 2017 bestaat er een onderhoudsvoorraad van in totaal 118 miljoen euro terwijl het beschikbare budget 130,4 miljoen euro bedraagt.

a) Vanwaar dit verschil?

b) Ervaring leert dat er een stelselmatige onderbesteding is van geplande werken. Een reguliere onderbesteding is ongeveer 20%. Is dit juist?

c) In 2018 wordt een onderbesteding van bijna 60% verwacht. Graag een toelichting hierop.

Voor de jaren 2019 en 2020 is het beschikbare budget ongeveer twee zo groot als de voor die jaren geraamde onderhoudsvoorraad. Dit lijkt niet logisch.

d) Graag een duidelijke toelichting op deze wanverhouding.

Antwoord

a) Het verschil tussen budget en onderhoudsvoorraad bestaat omdat het overzicht vijf jaren omspant. De voorraad bestaat uit geconstateerd onderhoud. In de komende vijf jaar zal op basis van inspecties aanvullend onderhoud worden geconstateerd. Dit zal het verschil tussen budget en onderhoudsvoorraad opheffen. Zolang over een horizon van vijf jaar er een positief verschil blijft tussen budget en onderhoudsvoorraad, kan het onderhoud dus in de horizon van vijf jaar worden uitgevoerd en is er geen sprake van achterstallig onderhoud.

b) We streven naar een 100% besteding van de budgetten. Om dat te realiseren programmeren we meer werk dan het beschikbare budget. Omdat vooraf bekend is dat een deel van de werken vanwege diverse oorzaken vertraging oplopen, ligt op die manier de besteding zo dicht mogelijk bij de 100%. Afgelopen jaar is een bestedingspercentage van boven de 90% gerealiseerd ten opzichte van de omhoog bijgestelde begroting.

c) In 2018 is veel meer onderhoud geprogrammeerd dan aan budget beschikbaar is. Het huidige beeld is dus voor 2018 geen onderbesteding maar juist een overprogrammering. Een beperkte overprogrammering is noodzakelijk om onderbesteding te voorkomen. De komende tijd zal een deel van het voor 2018 geprogrammeerde werk dan ook verschuiven naar 2019 om de overprogrammering te verminderen. Voor de jaren 2019 en 2020 is nog ruimte om onderhoudswerk te programmeren. Deze jaren worden verder ingevuld met onderhoud waarvan de komende tijd uit inspecties blijkt dat het nodig is. Dit werk wordt dan geprogrammeerd in de jaren waar budgettair nog ruimte is.

d) zie antwoord c).

55. Blz. 197 – 202

Onderhoudsniveau openbare ruimte

Op blz. 196 wordt vastgesteld dat er geen sprake is van achterstallig onderhoud. Op blz. 197 wordt echter gesteld dat de onderhoudsvoorraad in 2016 is opgelopen en dat er wordt gestreefd om zo min mogelijk achterstand op te lopen bij het onderhoud van de openbare ruimte.

a) Graag een toelichting op deze (schijnbare?) tegenstrijdigheid.

b) Herinrichting wordt in 2016 nog gefinancierd uit de onderhoudsmiddelen. Waarom? Waarom niet vanuit het investeringsplan?

c) Er wordt gesteld dat een open verharding meer dan een asfaltverharding meer aansluit bij de klimaatadaptatie. Waarom is een open verharding beter aangepast aan de omstandigheden van het klimaat?

d) Sinds 2015 is het dagelijks onderhoud van de riolering in regie gezet (blz. 198). De commerciële onderhoudspartner heeft voorstellen gedaan voor verbeteringen. Worden eventuele verbeteringen ook door deze “onderhoudspartner” uitgevoerd? Zo ja, controleert de gemeente of deze verbeteringen echt noodzakelijk zijn? Zo ja, op welke wijze?

e) Traditioneel lampen worden vervangen door LED-lampen (blz. 200). Vindt deze vervanging geleidelijk plaats, dus als traditionele lampen “op” zijn, of is er sprake van vervanging ineens?

Antwoord

a) Dit heeft te maken met de definitie van achterstallig onderhoud. In grote lijnen komt deze er op neer dat wanneer we verwachten dat de bekende onderhoudsvoorraad is uit te voeren in de periode van een begrotingshorizon, geen sprake is van een onderhoudsachterstand. Hoewel de onderhoudsvoorraad is toegenomen, is deze nog steeds in de komende vijf jaar uit te voeren. Er is daarom geen sprake van achterstand.

b) De tekst waaraan wordt gerefereerd gaat over werk-met-werk maken. Dat is het meenemen van beleidswensen bij het uitvoeren van groot onderhoud. In 2015 is in de ‘dilemmanota werk met werk maken’ en vervolgens in de Kadernota besloten om met ingang van 2015 te starten met werk-met-werk maken. Daarbij is ook besloten om dit in 2015 en 2016 nog te betalen vanuit de reguliere onderhoudsmiddelen. Met ingang van 2017 is hiervoor structureel extra geld beschikbaar gemaakt in de begroting.

c) Bij open verharding kan het regenwater tussen de verharding door in de grond zakken. Bij gesloten (asfalt) verharding is dit niet mogelijk en moet regenwater via kolken en riolering worden afgevoerd.

d) Door de DDO partner ingediende voorstellen worden door de gemeente getoetst. Wanneer de gemeente het met een voorstel eens is, wordt vervolgens een partij gezocht die dit uitvoert. Dit kan de zelfde DDO partner zijn, maar dat hoeft niet.

e) bij vervanging door LED lampen is sprake van grootschalige vervanging ineens. Daarbij worden de lampen in de stad vervangen in gebieden waar we weten dat de technische levensduur van de daar aanwezige armaturen is verstreken. Om aaneengesloten gebieden te verkrijgen, wat uiteindelijk voordeliger is in de uitvoering en het beheer, komt het voor dat enkele armaturen waarvan de technische levensduur nog niet is verstreken, alvast worden vervangen. Het zou duurder zijn om die over te slaan en daarvoor op een later moment terug te komen.

56. Blz. 202

Onderhoud vastgoed

Het onderhoud van gemeentelijk vastgoed heeft volgens planning plaatsgevonden.

a) Hoe ziet deze planning er voor de komende vier jaar uit.

b) Is de aanpak van achterstallig onderhoud onderdeel van deze planning?

Antwoord

a) van alle panden in gemeentelijk bezit is een meerjarig onderhoudsplan (MJOP) gemaakt. Daarin is per jaar opgenomen wat de verwachte kosten zijn van (groot) onderhoud. Het totaal van deze plannen geeft het benodigde bedrag voor groot onderhoud in enig jaar. Tevens is aan ieder pand in de lijst een prioriteit van onderhoud (1 t/m 5) toegekend. De komende jaren wordt vooral aan de panden met onderhoudsclassificatie 1 en 2 onderhoud gepleegd.

b) in de onderhoudsplanning is ook de aanpak van achterstallig onderhoud opgenomen. Daarbij geldt dat het merendeel van het achterstallig onderhoud inmiddels is ingelopen en steeds meer sprake is van planmatig onderhoud.

57. Blz. 202

Erfpacht

- a) Hoeveel erfpachters hebben een schadevordering bij de gemeente neergelegd?
- b) Hoeveel rechtszaken lopen er in dit verband nog?
- c) Is door het indienen van bezwaar emn/ of het gaan in beroep bij de rechter het uit te keren bedrag verhoogd/ zo ja, met hoeveel?

Antwoord

- a) er zijn circa 250 dossiers geweest, waarvan in ongeveer 100 gevallen niet tot uitbetaling is overgegaan omdat de claim onterecht was of is vervallen.
- b) er loopt nog één rechtszaak. Hiervoor is een risicovoorziening opgenomen.
- c) er zijn geen bezwaar- of beroepszaken geweest. Er zijn wel gesprekken geweest over de hoogte van de vergoeding, waarin uiteindelijk iedereen akkoord ging met de door de gemeente op basis van de taxatie berekende vergoeding.

3.4 Financiering

58. Blz. 203

Liquiditeit en rente

De ruimte onder de kasgeldlimiet is in 2016 toegenomen.

Welke overwegingen liggen hieraan ten grondslag?

Antwoord

Bij de beoordeling van onze liquide positie wordt ook altijd rekening gehouden met ruimte onder de kasgeldlimiet. Overwegingen hierbij zijn de mogelijke herfinancieringen van langlopende leningen die komen te vervallen (af laten lopen van langlopende leningen laat de vaste schuld dalen en de vlottende schuld stijgen, herfinanciering van langlopende leningen houdt zowel de vaste als de vlottende schuld gelijk), de rente die wij moeten betalen (danwel ontvangen) bij roodstand en de verwachte inkomsten en uitgaven. De laatste langlopende lening waarop herfinanciering heeft plaatsgevonden is een lening van € 10 miljoen vervallen in januari 2016. Als gevolg van een afname van de vlottende (kortlopende) schulden gedurende 2016 (en geen grote aflossingen van langlopende leningen in het derde en vierde kwartaal in 2016) nam de ruimte onder de kasgeldlimiet toe.

59. Blz. 204

Renterisiconorm en rente- en aflossingsverplichtingen

De totale rentelast in 2016 is € 16,5 miljoen

Tot welke hoogte dient de marktrente indicatief te stijgen om de rentelasten voor de komende jaren weer te laten stijgen?

Antwoord

De totale rentelast bestaat uit rentelasten op zowel kortlopende leningen als langlopende leningen. Door de negatieve rentestanden op kortlopende leningen in 2016 bestaan de totale rentelasten van 2016 enkel uit de rentelasten op de langlopende leningen. Naast de rentestanden zijn ook het totaal van de schulden van belang; hoe hoger de schuldpositie van de gemeente, des te meer rente dient er betaald te worden. De rentestanden op de huidige

langlopende leningen staan vast en wijzigingen van de marktrente hebben dus enkel invloed op de langlopende rentelasten van de gemeente wanneer er een nieuwe lening wordt aangetrokken of wanneer er herfinanciering plaats vindt van een langlopende lening. De huidige gemiddeld gewogen rente op langlopende leningen is 3,3%, en de gemiddeld gewogen rente op langlopende leningen welke in 2017 en 2018 vervallen is 3,5%. Wanneer de huidige schuldpositie van de gemeente ceteris paribus gehouden wordt en de kortlopende leningen buiten beschouwing gelaten worden betekent dit dat de marktrente bij benadering 2,1% moet stijgen om de rentelasten de komende jaren te laten stijgen bij herfinanciering van aflopende leningen. Bij het aantrekken van nieuwe langlopende leningen (dus geen herfinanciering) nemen de rentelasten per definitie toe, ongeacht de marktrente.

60. Blz. 205

Leningenportefeuille

De vaste schuld is in 2016 o.m. afgenomen door:

- Lagere uitgaven voor het sociaal domein, € 30 miljoen

Op Blz. 20 wordt een onderschrijving van de uitgaven sociaal domein van € 13,8 miljoen genoemd.

Hoe moeten beide bedragen in relatie tot elkaar gezien worden?

Antwoord

De € 13,8 miljoen onderschrijving die genoemd wordt op bladzijde 20 gaat enkel over het exploitatiebudget 2016. Bij het sociaal domein met betrekking tot de afname van de schuld ten opzichte van de Programmabegroting 2016 wordt er ook gekeken naar een gedeelte van het exploitatiebudget in 2015 (omdat de Programmabegroting 2016 medio 2015 wordt opgesteld) en de transitorische posten.

61. Blz. 207

In hoeverre werkt de achtervangpositie van € 1.825.000.000,- door in het weerstandsvermogen?

Antwoord

De achtervangpositie van de gemeente Haarlem werkt niet door in het weerstandsvermogen. De achtervangpositie is pas relevant voor het weerstandsvermogen wanneer er een reële kans is dat de partij waar de gemeente achtervang voor biedt haar betalingsverplichtingen niet kan voldoen, dit is in 2016 niet voortgekomen.

3.5 Bedrijfsvoering

62. Blz. 211/212

Omvang overhead/Verloop taakstelling overhead

De stijging 2016 van de centraal besturende overhead hangt samen met verschuiving van audit taken naar Concerncontrol.

Is er alleen sprake van verschuiving of is er ook sprake van uitbreiding van Audit taken?

Antwoord:

De gemeente Haarlem investeert in de planning en controlketen binnen de organisatie. De ambitie is om de kwaliteit van de interne controle (IB) te verhogen door meer self compliant te zijn en een eigen volwaardige financial auditfunctie na te streven. De externe accountant (PWC) heeft geadviseerd om het functioneren en de positie van de interne accountantsfunctie aan te passen, op basis van de in 2013 aangepaste regelgeving op het terrein van Internal Audit Function.

In november 2014 heeft de directie besloten om de objectiviteit te realiseren door een knip in de IB-taken door te voeren en de financial audittaak op een onafhankelijke positie binnen de gemeente te plaatsten. In B&W van mei 2015 is de jaarrekening 2014 en de (goedkeurende verklaring in de) accountantsrapportage besproken. BenW heeft aangegeven dit advies van de accountant over te willen nemen.

Dit houdt in het herpositioneren van de financial audittaak bij de Concernstaf per 1 januari 2016. Er is dus sprake van verschuiving en geen uitbreiding van taken.

3.6 Verbonden partijen en subsidies – verdieping

63. Twee RKC-leden maken wij op korte termijn graag een afspraak met de bij een aantal verbonden partijen betrokken ambtenaren. Het gesprek is bedoeld voor een toelichting op en duiding van de beschikbare verantwoordingsdocumenten. De RKC neemt het initiatief.

3.7 Grondbeleid

-

Deel 4 Jaarrekening

64. Blz. 238

Extra afschrijvingen

Uit de controle is gebleken dat materiële vaste activa met een economisch nut met een aanschafwaarde van € 7.232.045 ten onrechte op de balans geactiveerd zijn. De boekwaarde per 31 december 2016 van deze activa van € 3.260.170 is in 2016 ten laste van de exploitatie afgeboekt. Het betreft hier posten die al enige jaren als onzeker worden meegenomen bij de beoordeling van de getrouwheid van de jaarrekening. Aanvullend onderzoek en beoordeling heeft tot de conclusie geleidt dat niet vastgesteld kan worden dat deze posten destijds terecht en juist geactiveerd zijn.

Betreft dit de laatste tranche van 'onzekere' posten?

Antwoord:

Dit betreft de laatste tranche van de 'onzekere' posten. De eerdere vermelde onzekerheid in de accountantsrapportage is hiermee verdwenen.

65. Blz. 244

Rekening courant niet financiële instellingen

Kan het saldo ad € 3,82 miljoen toegelicht worden?

Antwoord:

Deze post bestaat uit onderstaande Rekening Couranten:

	Balans 31-12-2015	Balans 31-12-2016
131001 - RC SVN nr. 2526 Starterslening	1.187.891,84	926.269,32
131002 - RC SVN nr. 2523 Nieuwb.buurt	93.866,12	93.866,12
131003 - RC SVN nr. 2524 Terugb.woning	99.449,20	99.449,20
131004 - RC SVN nr. 2525 pr.Herensingel	55.343,70	55.343,70
131005 - RC SVN nr. 2527 duurz.leningen	310.554,75	307.054,85

131006 - RC SVN nr. 2528 Monumenten	638.673,71	617.141,12
131007 - RC NRF Monumenten	551.947,40	595.696,25
131008 - RC NRF Monumenten oud	16.886,75	16.886,75
131009 - RC NRF Garantiefonds	128.773,40	119.419,86
131010 - RC SVN nr. 2521 SOT-regeling	822.537,62	988.874,97
Totaal (Subtotaal)	3.905.924,49	3.820.002,14